

Brüssel, 18. juuli 2025
(OR. en)

11813/25

ENER 381
ENV 726
MARE 30
COMAR 35
PROCIV 104

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	18. juuli 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 409 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE Euroopa Komisjoni 2023. aasta aruanne avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 409 final.

Lisatud: COM(2025) 409 final

Brüssel, 18.7.2025
COM(2025) 409 final

KOMISJONI ARUANNE

**Euroopa Komisjoni 2023. aasta aruanne avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside
ohutuse kohta**

KOMISJONI ARUANNE

Euroopa Komisjoni 2023. aasta aruanne avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kohta

Sisukord

1.	SISSEJUHATUS.....	2
2.	ÕIGUSLIK ALUS.....	2
3.	METOODIKA JA SAADUD TEAVE.....	3
4.	ELi AVAMERE NAFTA- JA GAASISEKTOR.....	4
4.1.	Rajatised ja toodang	4
4.2.	Avamerel tehtud kontrollid ja uurimised, täitemeetmed ja reguleeriv raamistik	6
5.	VAHEJUHTUMID JA OHUTUS.....	7
6.	JÄRELDUSED.....	8

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Komisjon on alates 2016. aastast avaldanud aastaaruande ELi avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kohta.

Aruande õiguslik alus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL,¹ milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (edaspidi „avamereohutuse direktiiv“). Selle eesmärk on saavutada avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kõrge tase, mis oleks kasuks:

- i. töötajatele;
- ii. keskkonnale;
- iii. avamere suurplatvormidele ja seadmetele
- iv. ning majandustegevusele, näiteks kalapüük ja turism.

Direktiivi rakendamine liikmesriikides aitab:

- i. hoida ära suurõnnetusi ja vahejuhtumeid;
- ii. vähendada vahejuhtumite arvu;
- iii. tagada õnnetuste ja vahejuhtumite tõhusad järelmeetmed, et vähendada raskeid tagajärgi.

Nagu varasemates aruannetes, nii ka käesolevas aastaaruandes:

- i. esitatakse andmed ELis asuvate rajatiste arvu ja liigi kohta;
- ii. antakse teavet neis rajatistes aset leidnud ohutusega seotud vahejuhtumite kohta;
- iii. hinnatakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust.

Aruanne hõlmab nüüd kaheksa-aastast ajavahemikku ja seda saab kasutada liikmesriikide avamere nafta- ja gaasiammutamise ohutuse registrina.

Käesolev aruanne tugineb aastaaruannetele ja andmetele, mille liikmesriigid on esitanud vastavalt avamereohutuse direktiivile.

Vahemeres asub 164 avamere nafta- ja gaasirajatist, Põhjames ja Atlandi ookeanis 136, Mustas meres 9 ja Läänemeres 4. 2023. aastal kontrollisid liikmesriikide pädevad asutused 388 nende jurisdiktsiooni alla kuuluva avamererajatise ohutust. Riigid ei teatanud ühestki suurõnnetusest.

Vahejuhtumite arv suurenes 37-lt 2022. aastal 44-le 2023. aastal.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Avamereohutuse direktiivi artikli 25 kohaselt peab komisjon avaldama aastaaruande avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse ja keskkonnamõju kohta. Käesolev aruanne põhineb üksikutel

¹ ELT L 178, 28.6.2013, lk 66.

aastaruannetel, mille liikmesriigid peavad komisjonile esitama. Direktiivi IX lisa punktis 3 on sätestatud miinimumteave, mida aastaruanded peavad sisaldama:

- i. rajatiste arv, vanus ja asukoht,
- ii. tehtud kontrollide ja uurimiste arv (lisaks kõikidele täitemeetmetele või vastutusele võtmise kohta tehtud otsustele);
- iii. toimunud vahejuhtumid;
- iv. kõik avamere tegevust reguleeriva õigusraamistiku suured muudatused;
- v. avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside läbiviimine.

Tähtaeg, milleks liikmesriigid peavad nõutava teabe avaldama ja esitama, on aruandeperioodile järgneva aasta 1. juuni (nt 2023. aasta kohta tuleb aruanne esitada 1. juuniks 2024).

Liikmesriigid peavad teabe esitamisel kasutama vorme, mis on esitatud komisjoni 13. oktoobri 2014. aasta rakendusmääruses (EL) nr 1112/2014². Vormid võimaldavad:

- i. avamere nafta- ja gaasirajatiste käitajatel ja omanikel jagada teavet suurõnnetusohu näitajate kohta;
- ii. liikmesriikidel avaldada teavet suurõnnetusohu näitajate kohta.

Juhenddokumendis³ on esitatud rakendusmääruse kohta täpsemat lisateavet ning selgitatud, kuidas aruandlusvormi kasutada.

3. METOODIKA JA SAADUD TEAVE

Liikmesriigid peavad esitama selgelt määratletud teabe avamere nafta- ja gaasisektori ohutusega seotud vahejuhtumite kohta, kasutades selleks asjaomaseid vorme. Andmed peavad sisaldama teavet ELis asuvate avamere nafta- ja gaasirajatiste kohta (nt arv, liik, asukoht ja vanus). Samuti tuleb liikmesriikide aruannetes esitada arvuline teave seoses järgmisega: i) avamerel tehtud kontrollid ja uurimised ning võetud täitemeetmed, ii) vahejuhtumid kategooriate kaupa ja iii) vigastused.

Käesolevas aastaruandes on komisjon kasutanud Bulgaaria, Horvaatia, Küprose, Taani, Prantsusmaa, Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Itaalia, Läti, Malta, Madalmaade, Poola, Portugali, Rumeenia, Hispaania ja Rootsi esitatud teavet. Ülejäänud liikmesriigid ei tegutsenud avamere nafta- ja gaasisektoris või ei esitanud teavet. Kõik avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsessidega seotud liikmesriigid teatasid, et nad olid esitanud kogu nõutava teabe kõikide rajatiste kohta.

² ELT L 302, 22.10.2014, lk 2.

³ Juhenddokument komisjoni 13. oktoobri 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 1112/2014 kohta.

4. ELi AVAMERE NAFTA- JA GAASISEKTOR

4.1. Rajatised ja toodang

Liikmesriigid teatasid 2023. aastal 313 rajatisest ELi vetes (vt tabel 1).

- Enamik avamererajatisi⁴ asus Vahemeres. Vahemeres on kõige aktiivsem liikmesriik Itaalia (45 % kõigist ELi vetes asuvatest rajatistest), kellele järgneb Horvaatia.
- Põhjameres ja Atlandi ookeanis asus enamik rajatisi (ligikaudu 37 % kõigist ELi vetes asuvatest rajatistest) Põhjamere Madalmaade osas (Madalmaade majandusvöönd).
- Rumeenial on hästi toimiv avamere nafta- ja gaasitööstus Mustas meres. Bulgaaria on jätkanud süsivesinike uurimist avamerel, kuid tal on ainult üks rajatis ning naftat ja gaasi toodetakse väikestes kogustes.
- Läänemeres on avamererajatised ainult Poolal.

Tabel 1. Rajatised seisuga 1. jaanuar 2023: rajatise liik piirkonna ja liikmesriigi kaupa

Piirkond	Riik	Rajatise liik (*)					Muutus võrreldes 2022. aastaga
		FMI	NUI	FNP	FPI	Kokku (piirkond/riik)	
Läänemeri		3	1	0	0	4	--
	Poola	3	1	0	0	4	--
Must meri		5	4	0	0	9	+1
	Bulgaaria	0	1	0	0	1	--
	Rumeenia	5	3	0	0	8	+1
Vahemeri		15	147	0	2	164	0
	Horvaatia	2	17	0	0	19	--
	Kreeka	1	1	0	0	2	--
	Itaalia	11	127	0	2	140	--
	Hispaania	1	2	0	0	3	0
Põhjameri ja Atlandi ookean		39	92	5	0	136	+1
	Taani	7	11	1	0	19	--
	Saksamaa	1	1	0	0	2	--
	Iirimaa	0	0	0	0	0	-2
	Madalmaad	31	80	4	0	115	+3
Kokku (rajatise liik)		62	244	5	2	313	+2

(*) FMI: mehitatud paikne rajatis; FNP: mittetootev paikne rajatis; FPI: ujuv tootmisrajatis; NUI: mehitamata rajatis (tavaliselt).

⁴ Punktis 4.1 esitatud andmed ei hõlma teiseldatavaid avamere suurplatvorme.

Enam kui pooli avamererajatistest hakati käitama aastatel 1980–2000; 2023. aastal võeti kasutusele kaks uut paikset rajatist. Alates 2010. aastast on uute tootmisrajatiste arendamine Põhjameres ja Atlandi ookeani piirkonnas märkimisväärselt vähenenud.

Ligikaudu 74 % ELi omamaisest naftast ja gaasist (15 518 tuhat naftaekvivalenttonni (ktoe)) toodetakse Põhjameres ja Atlandi ookeanis (vt tabel 2). Suurimad panustajad Põhjameres ja Atlandi ookeanis on Madalmaad ja Taani. Itaalia ja Horvaatia on suurimad tootjad Vahemerel. Hispaanias ja Kreekas tootmist ei toimunud. Mustal merel on märkimisväärne üksnes Rumeenia toodang.

Tabel 2. Avamere nafta- ja gaasitootmine ELis tuhandetes naftaekvivalenttonnides (ktoe) 2023. aastal

Piirkond	Riik	ktoe	% ELi kogunäitajast	Muutus protsentides võrreldes 2022. aastaga
Läänemeri		284	1,8 %	+ 4,7 %
	Poola	284	1,8 %	+ 4,7 %
Must meri		1786	11,5 %	+93,7 %
	Bulgaaria	7	0,0 %	-50,3 %
	Rumeenia	1778	11,5 %	+96,1 %
Vahemeri		1897	12,2 %	-8,3 %
	Horvaatia	193	1,2 %	-2,3 %
	Kreeka	60	0,4 %	--
	Itaalia	1645	10,6 %	-12,1 %
	Hispaania	0	0,0 %	--
Põhjameri ja Atlandi ookean		11552	74,4 %	-11,2 %
	Taani	4700	30,3 %	+6,0 %
	Saksamaa	706	4,5 %	-6,5 %
	Madalmaad	6146	39,6 %	-21,3 %
Kokku		15 518	100 %	-4,6 %

Avamere nafta- ja gaasitootmine suurenes küll Rumeenias (+ 96 %) ning oli positiivse väärtusega ka Taanis (+ 6 %) ja Poolas (+ 4,7 %), kuid vähenes kõigis teistes liikmesriikides, eelkõige Madalmaades (jätkates 2022. aastal alguse saanud suundumust) ja Bulgaarias. Kreeka taasalustas tootmistegevust, mille ta oli 2022. aastal peatanud. Hispaanias tootmist ei toimunud. Võrreldes liikmesriikide toodanguga 2021. aastal vähenes tootmine ELis 2023. aastal 4,6 % (ligikaudu 746 ktoe võrra).

ELi kogutoodangust mõõdetuna tuhandetes naftaekvivalenttonnides (ktoe) oli 67 % gaas ja 33 % nafta. Kõige olulisem naftatootja oli Taani (3 410 ktoe), kellele järgnesid Saksamaa (698 ktoe), Itaalia (380 ktoe), Poola (260 ktoe), Madalmaad (265 ktoe) ja Kreeka (50 ktoe).

4.2. Avamerel tehtud kontrollid ja uurimised, täitemeetmed ja reguleeriv raamistik

Liikmesriikide pädevad asutused kontrollisid 2023. aastal nende jurisdiktsiooni alla kuuluvaid avamererajatisi korrapäraselt (vt tabel 3). Mida rohkem rajatisi riigil oli, seda rohkem kontrolle tavaliselt tehti.

Võrreldes 2022. aastaga vähenes kontrollide koguarv ELis 524-lt 435-le. Kuigi mõnes jurisdiktsioonis (nt Rumeenias) tehti varasemast rohkem kontrolle, siis enamikus jurisdiktsioonides see näitaja kahanes.

Madalmaades tehti 2022. aastaga võrreldes 30 kontrolli vähem. Samal ajal sulgesid Madalmaad aruandeperioodil 32 rajatist.

Tabel 3. 2023. aastal avamerel tehtud kontrollid piirkonna ja liikmesriigi kaupa

Piirkond	Riik	Kontrollid	Rajatisel veedetud tööpäevad (sõiduaega arvestamata)	Kontrollitud rajatiste arv
Läänemeri		1	1	1
	Poola	1	1	1
Must meri		30	203	9
	Bulgaaria	0	0	0
	Rumeenia	30	203	9
Vahemeri		269	295	249
	Horvaatia	28	36	8
	Küpros	2	6	2
	Kreeka	1	12	1
	Itaalia	238	241	238
	Hispaania	0	0	0
Põhjameri ja Atlandi ookean		135	219	129
	Taani	20	123	16
	Saksamaa	3	6	1
	Iirimaa	0	0	0
	Madalmaad	112	90	112
Kokku		435	718	388 ⁵

Avamereohutuse direktiivi artikliga 18 on liikmesriikide pädevatele asutustele antud õigused ja volitused seoses nende jurisdiktsioonis asuvate rajatiste ja nende käitamisega. Nende volituste hulka

⁵ Rajatist võib aruandeaasta jooksul kontrollida mitu korda; sellest ka erinevused kontrollide arvu (435) ja rajatiste koguarvu (388) vahel, kuna arvestatud on nii aruandeaasta jooksul suletud rajatisi kui ka samal ajavahemikul tegevust alustanud rajatisi.

kuulub õigus keelata tegevus ja nõuda meetmeid, mis tagavad nii riskijuhtimise nõuetekohasuse kui ka ohutu tegevuse.

2023. aastal suurõnnetusi ei uuritud (kuna ühestki suurõnnetusest ei teatatud).

2023. aastal ei võetud ühtegi täitemeedet.

5. VAHEJUHTUMID JA OHUTUS

Rajatiste käitajad ja omanikud ning riiklikud ametiasutused peavad teatama õnnetusest või tõsisest ohuolukorrast (edaspidi „sündmus“). Üksiksündmuse võib siiski liigitada ühe või mitme vahejuhtumi alusel. Näiteks tuleb sama sündmuse puhul teatada kahest vahejuhtumi kategooriast, kui a) toimus gaasi soovimatu keskkonda pääsemine, mis b) nõudis töötajate evakueerimist.

Liikmesriigid teatasid 2023. aastal 44 sündmusest,⁶ võrreldes 37 sündmusega 2022. aastal.

- Taani – 12 sündmust, mitte ühtki suurõnnetust (sama, mis 2022. aastal)⁷.
- Horvaatia – kaheksa sündmust, suurõnnetusi ei toimunud (võrreldes kahe sündmusega 2022. aastal)⁸.
- Madalmaad – 24 sündmust, mitte ühtki suurõnnetust⁹ (11 sündmust 2022. aastal)¹⁰.

2023. aastal aset leidnud vahejuhtumitest 86,36 % oli seotud gaasi ja/või nafta soovimatu keskkonda pääsemisega, 6,82 % kuulus ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrgete kategooriasse ning 6,82 % puudutas kontrolli kaotamist puuraugu üle. Ükski neist vahejuhtumitest ei toonud kaasa inimohvreid. Samuti ei teatatud ühestki laevakokkupõrkest ega helikopteriõnnetusest.

Tabel 4. Vahejuhtumid kategooriate kaupa (vastavalt avamereohutuse direktiivi IX lisale) 2023. aastal

Kategooria	Kokku	Osakaal (kategooria kogunäitajast)	Osakaal kõigist vahejuhtumitest
a) Soovimatu keskkonda pääsemine – kokku	38	100 %	86,36 %
Süttinud nafta/gaasi põhjustatud tulekahjud	0	0 %	0,00 %
Süttinud nafta/gaasi põhjustatud plahvatused	0	0 %	0,00 %
Süttimata gaas	14	37 %	31,82 %
Süttimata nafta	7	18 %	15,91 %

⁶ Aruandekohustus ei hõlma teatavaid sündmusi (nt käitamisega mitteseotud sündmusi).

⁷ Taani puhul seisnesid kõik 12 vahejuhtumit soovimatus keskkonda pääsemises.

⁸ Horvaatia puhul oli kaheksast sündmusest viis seotud soovimatu keskkonda pääsemisega ning kolm ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide rikkega.

⁹ Suurõnnetused hõlmavad vahejuhtumeid, mis võivad põhjustada surmajuhtumeid või raskeid vigastusi (isegi kui neid ei juhtunud).

¹⁰ Madalmaade puhul oli kolm vahejuhtumit seotud puuraugu üle kontrolli kaotamisega ja 21 soovimatu keskkonda pääsemisega.

	Ohtlikud ained	17	45 %	38,64 %
b)	Puuraugu üle kontrolli kaotamine – kokku	3	100 %	6,82 %
	Pursked	0	0 %	0,00 %
	Purse / kõrvalejuhtimise aktiveerimine	3	100 %	6,82 %
	Puuraugu tõkke tõrge	0	0 %	0,00 %
c)	Ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrked	3	100 %	6,82 %
d)	Konstruktioonilise terviklikkuse halvenemine – kokku	0	0 %	0,00 %
	Konstruktioonilise terviklikkuse halvenemine	0	--	0,00 %
	Stabiilsuse/ujuvuse kadumine	0	--	0,00 %
	Asukoha säilitamise võime kadumine	0	--	0,00 %
e)	Laevade kokkupõrked	0	--	0,00 %
f)	Kopteriõnnetused	0	--	0,00 %
g)	Surmaga lõppenud õnnetused (*)	0	--	0,00 %
h)	Viie või enama inimese rasked vigastused ühes ja samas õnnetuses	0	--	0,00 %
i)	Töötajate evakueerimine	0	--	0,00 %
j)	Keskkonnajuhtumid	0	--	0,00 %
	Kokku	44		100,00 %
(*) Üksnes juhul, kui on seotud suurõnnetusega.				

Vahejuhtumite arv ELis suurenes 37-lt 2022. aastal 44-le 2023. aastal. See erinevus tuleneb peamiselt nafta ja gaasi soovimatu keskkonda pääsemisega seotud juhtumite arvu suurenemisest 28-lt 38-le. Ohutuse ja keskkonna seisukohast oluliste elementide tõrgetega seotud sündmuste arv vähenes seitsmelt kolmele. Puuraugu üle kontrolli kaotamisega seotud intsidentide arv jäi ligikaudu samaks (2022. aastal kaks ja 2023. aastal kolm intsidenti) ja on võrdne 2021. aasta kohta esitatud aruande kohase näitajaga. Ühtegi vahejuhtumit ei liigitatud 2023. aastal suurõnnetuseks. Liikmesriikide ametiasutused hindavad koos käitajatega vahejuhtumite põhjuseid, et teha kindlaks, kas on vaja algatada uurimine või võtta täitemeetmeid.

6. JÄRELDUSED

2023. aastal oli ELis 313 avamere nafta- ja gaasirajatist. Madalmaad sulgesid aruandeperioodil 32 rajatist.

Nafta ja gaasi kogutoodang vähenes 16 264 naftaekvivalenttonnilt 2022. aastal 15 518 naftaekvivalenttonnile 2023. aastal (st et tootmine vähenes 4,6 %, samas kui 2022. aastal vähenes tootmine 2021. aastaga võrreldes 11 %). Taani ja Madalmaad tootsid 70 % kogu ELi avamere nafta- ja gaasitoodangust.

Komisjon hindas ELi avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust, tuginedes teabele, mille liikmesriigid olid esitanud kooskõlas aruandlust käsitleva rakendusmääruse eeskirjadega. Komisjoni analüüsi täpsus sõltub seega esitatud teabe täpsusest.

2023. aastal jätkasid riiklikud ametiasutused jõupingutusi avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutuse kõrge taseme tagamiseks, kontrollides 388 rajatist (võrreldes 485 rajatisega 2022. aastal). Aruandeperioodi jooksul ei ole teatatud ühegi täitemeetme võtmisest.

2023. aastal suurõnnetusi ei esinenud. Vahejuhtumite koguarv suurenes 37-lt 2022. aastal 44-le 2023. aastal. Ühestki surmajuhtumist ei teatatud; registreeriti 49 vigastust¹¹ ja kaheksa rasket vigastust¹².

Kokkuvõttes võib öelda, et tänu avamereohutuse direktiivi kohastele kohustuslikele kontrollidele ja meetmetele on liikmesriikide ametiasutuste töö tulemusena taas kord tagatud ohutud avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsessid.

Komisjon jätkab ohutustaseme säilitamiseks tihedat koostööd Euroopa Liidu avameretegevust reguleerivate asutuste rühmaga (EUOAG). EUOAG edendab parimaid tavasid kõigi operatsioonide ohutuks läbiviimiseks ning abistab rühmas esindatud riiklikke ametiasutusi.

¹¹ Poolas, Kreekas ja Itaalias üks, Rumeenias kolm, Taanis 25 ning Madalmaades 12.

¹² Itaalias ja Madalmaades üks ning Taanis kuus.